

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการจัดการในห้องเรียน ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกับต่ำ" มีวัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการจัดการในห้องเรียนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

ครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมการจัดการในห้องเรียนแตกต่างกันในด้าน

1. การตอบสนองต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน
3. การจัดวัสดุอุปกรณ์
4. การจัดกิจกรรมการสอน
5. บรรยายภาคีในห้องเรียน
6. ทักทายการสอน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
  - 1.1 ครู 20 คน เป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2530 และปีการศึกษา 2531

- 1.2 นักเรียน 20 ห้องเรียน จำนวน 505 คน ได้จากนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูง 10 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ 10 โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยเป็นแบบสังเกตในห้องเรียน และแบบสอบถาม

2.1 แบบสังเกตในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสังเกตความถี่ของพฤติกรรมที่เป็นปฏิริยาการตอบสนองของครูต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน มีรายการพฤติกรรมของครูจำนวน 9 รายการ รวมอื่น ๆ อีก 1 รายการ ทั้งหมด 10 รายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสังเกตสภาพการปฏิบัติ สังเกตตามรายการว่ามีหรือไม่มีปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ในด้านสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน การจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมการสอน

2.2 แบบสอบถาม ใช้ถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ บรรยากาศในห้องเรียนจำนวน 15 ข้อ ทักษะการสอนจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบชนิดตัวเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในแต่ละโรงเรียนด้วยตนเอง โดยทำการสังเกตการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง และให้นักเรียนที่อยู่ในห้องที่สังเกตตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียนและทักษะการสอน แล้วผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตในห้องเรียน และแบบสอบถามนักเรียน มาวิเคราะห์ ดังนี้

- 1.1 แบบสังเกตในห้องเรียน แจกแจงความถี่ของพฤติกรรม รวมคะแนนความถี่เป็นรายข้อ รายโรงเรียน หาค่าร้อยละเป็นรายข้อ ทดสอบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยวิธีของ ฟิชเชอร์ (Fisher exact probability test)
- 1.2 แบบสอบถาม นำแบบสอบถามนักเรียนมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและทดสอบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิเคราะห์เสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลจากการสังเกตการจัดการในห้องเรียนของครู ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนใหญ่เป็นชาย (ร้อยละ 85) มากกว่าหญิง สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาพบว่า ครูโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 70) ส่วนครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 60)

ตอนที่ 2 สถานภาพการจัดการในห้องเรียน

1. ปฏิบัติการตอบสนองต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมที่ครูใช้จัดการต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พฤติกรรมที่ครูใช้บ่อยที่สุด ได้แก่ ครูละเลย เฉย ๆ ร้อยละ 21.82 ใช้ท่าทางหรือแสดงอาการกิริยา เช่น จ้องตา ซ้ำมือ เดินเข้าไปใกล้ เรียกชื่อนักเรียนคนนั้น เพื่อให้หยุดพฤติกรรมหรือเพื่อให้กลับมาสนใจ ร้อยละ 13.74 ส่วนพฤติกรรมที่ครูใช้น้อย ได้แก่ ชูจะลงโทษทางร่างกาย ร้อยละ 6.06 การลงโทษทางร่างกาย ร้อยละ 7.77 สำหรับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พฤติกรรมที่ครูใช้จัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ตำหนิ ตักเตือนเกี่ยวกับ

กฎระเบียบร้อยละ 17.35 ใช้ทำทางหรือแสดงอาการปฏิกิริยาเช่น จ้องตา ชี้ออก เดี๋ยวเข้าใกล้ ร้อยละ 12.79 ละเลย แสดงท่าทางไม่สนใจ ร้อยละ 11.41 ส่วนพฤติกรรมที่ครูใช้น้อย ได้แก่ ลงโทษทางร่างกาย ร้อยละ 5.94 สอบถามพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ร้อยละ 9.13

และเมื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของ นักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า พฤติกรรมการตำหนิ ตักเตือนเกี่ยวกับกฎระเบียบ พฤติกรรมชู้จะลงโทษ แตกต่างกันในระดับ ความมีนัยสำคัญ .05

2. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดมากเกือบทุกรายการ และที่มากที่สุดร้อยละ 100 คือ ห้องเรียนสะอาด จัดโต๊ะเก้าอี้ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและห้องเรียนมีเสียงรบกวนเล็กน้อย และที่จัดน้อยที่สุด ร้อยละ 50 คือ จัดป้ายนิเทศตรงกับเรื่องที่สอนในช่วงนั้น และจัดแสดงผลงานของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ รายการที่จัดมากที่สุด ร้อยละ 100 คือ ห้องเรียนมีความสว่างเพียงพอ ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี รองลงมา ร้อยละ 80 คือ ห้องเรียนมีความสะอาด จัดโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียน การสอน ห้องเรียนมีเสียงรบกวนเล็กน้อย รายการที่จัดน้อยที่สุด ร้อยละ 10 คือ จัดป้ายนิเทศ ตรงกับเรื่องที่สอนในช่วงนั้น

และเมื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่าการจัดป้ายนิเทศตรงกับ เรื่องที่สอนในช่วงนั้น มีแผนภูมิแสดงผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จัดแสดงผลงาน ของนักเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนการ จัดสภาพแวดล้อม เรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. การจัดการวัสดุอุปกรณ์ ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการใช้อุปกรณ์อื่น ๆ นอกจากกระดานดำ ร้อยละ 90 และร้อยละ 80 ตามลำดับ ประเภทของอุปกรณ์ที่ใช้ โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่ใช้ หนังสือ ใบความรู้ คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาใช้ของจริง แผนที่ ร้อยละ 50 ส่วนโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนใหญ่ใช้หนังสือ ใบความรู้ คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาใช้ แผนที่ ร้อยละ 30 และอุปกรณ์ที่ไม่พบเลยทั้ง 2 กลุ่มคือ โสตทัศนูปกรณ์ กิจกรรมที่ครูโรงเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้อุปกรณ์การสอนมากที่สุด เป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้ ร้อยละ 80 ในโรงเรียน

ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ร้อยละ 70 การเลือกใช้อุปกรณ์เหมาะสมเนื้อหา ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ร้อยละ 90 และครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ร้อยละ 50 ตามลำดับ อุปกรณ์ที่ใช้สอนส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์ที่ซื้อสำเร็จรูปทั้งโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสิทธิภาพที่วัดสูงที่ร้อยละ 80 ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่ร้อยละ 60 ในเรื่องการเก็บรักษาอุปกรณ์เป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบ และอุปกรณ์มีสภาพใช้การได้ดีนั้น โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงทำได้ คือ ร้อยละ 80 และร้อยละ 100 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทำได้ ร้อยละ 40 และร้อยละ 70 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า การใช้วัสดุอุปกรณ์ประเภทของจริง มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนสภาพการจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. การจัดกิจกรรมการสอน ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนประเภทการเล่าเรื่องมากที่สุดร้อยละ 90 รองลงมาได้แก่ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การสนทนาจากข่าวหรือเหตุการณ์รอบตัว การสังเกตจากภาพหรือจากของจริง ร้อยละ 50, 20, 10 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำมาใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนได้แก่ การทายปัญหา การทายตัวอักษร การร้องเพลง สำหรับกิจกรรมหลัก ครูเลือกใช้กิจกรรมการบรรยายมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการค้นคว้าจากหนังสือ ตำราและรายงาน กิจกรรมการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ แต่ละกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานหรือเหตุการณ์ และกิจกรรมจดตามคำบอก แต่ละกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำมาใช้ในกิจกรรมหลัก ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การแสดงบทบาทสมมติ ในด้านกิจกรรมเสริมประสิทธิภาพ ครูเลือกใช้กิจกรรมการทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา การทำการบ้าน การอภิปรายโดยครูสรุปร่วมกับนักเรียน และการเล่นเกม ร้อยละ 40, 30, 10 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำมาใช้เป็นกิจกรรมเสริมประสิทธิภาพ ได้แก่ การโต้วาที การจัดปายนิเทศร่วมกับครู การร้องเพลง ส่วนโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูเลือกใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนประเภทการเล่าเรื่องมากที่สุด ร้อยละ 40 รองลงมาได้แก่ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การสนทนาจากข่าวหรือเหตุการณ์รอบตัว การสังเกตจากภาพหรือของจริง ร้อยละ 30, 10 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้

นำมาใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ได้แก่ การทายปัญหา การทายตัวอักษร การร้องเพลง ในด้านกิจกรรมหลักครูเลือกใช้กิจกรรมการบรรยายมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ จดตามคำบอก การเล่านิทานหรือเหตุการณ์ 60, 50, 40 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำมาใช้ในกิจกรรมหลัก ได้แก่ การอภิปราย การสาธิตการทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ การสร้างสถานการณ์จำลอง ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูเลือกใช้กิจกรรมการทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา การทำกาบ้าน การร้องเพลง ร้อยละ 30, 10 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำมาใช้เป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ การเล่นเกม การได้วาที การจัดป้ายนิเทศร่วมกับครู การอภิปรายสรุปร่วมกับนักเรียน

เมื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการสอนระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่ากิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่ครูใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือกิจกรรมประเภทการเล่าเรื่อง ส่วนกิจกรรมหลัก กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีการจัดกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 2 ความเห็นด้วยของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียน และทักษะการสอนของครู

บรรยากาศในห้องเรียน จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เห็นด้วยกับรายการที่แสดงว่าเป็นบรรยากาศในห้องเรียนเป็นเชิงบวก ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ นักเรียนในห้องรู้จักและคุ้นเคยกันดี ร้อยละ 95.66 รองลงมา ได้แก่ ครูและเพื่อน ๆ ในห้องเรียน ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา ในการทำกิจกรรมกลุ่มทุกคนช่วยเหลือกันดี 94.95, 93.86 ตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนความเห็นด้วยน้อยที่สุดเป็นบรรยากาศในห้องเรียนเชิงลบ คือ นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต่อมาให้นักเรียนไม่อยากตอบคำถามของครู นักเรียนรู้สึกวุ่นวายในชั่วโมงกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแต่ละครั้งนานเกินไป ถ้ามีกิจกรรมทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนักเรียนรู้สึกหงุดหงิดอยู่ยากใจ คิดเป็นร้อยละ 5.78, 7.58, 9.39, 11.81, ตามลำดับ

ส่วนนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเห็นด้วยกับรายการที่แสดงว่าเป็นบรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นเชิงบวก ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ นักเรียนในห้องรู้จักและคุ้นเคยกันดี ร้อยละ 98.25 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนจะตั้งใจเรียนเพราะต้องการคะแนนสูง ครูและเพื่อน ๆ ในห้องเรียนช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา ครูสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตใจดีและเก่ง คิดเป็นร้อยละ 92.98, 90.35, 87.72 ตามลำดับ ส่วนรายการที่นักเรียนเห็นด้วย

น้อยที่สุดเป็นบรรยากาศในห้องเรียนเป็นลบ คือ นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 12.72 ต่อมาได้แก่กิจกรรมทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดขุ่นขากใจ นักเรียนไม่อยากตอบคำถามของครู คิดเป็นร้อยละ 24.12, 25.44 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบค่าไคสแควร์เกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียน ระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า การตั้งใจเรียน ความสัมพันธ์และการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ความรู้สึกอยากตอบคำถามของครู ความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน นักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเห็นด้วยมากกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ในเรื่องทักษะการสอนของครูตามความเห็นด้วยของนักเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยว่า ครูมีทักษะการสอนดังต่อไปนี้ คือ ครูบอกนักเรียนให้ทราบว่าจะเรียนเรื่องอะไร ครูยกตัวอย่างที่นักเรียนเคยเห็นและเข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ 88.09, 87.36 ตามลำดับ มีนักเรียนส่วนน้อยที่มีความเห็นด้วยว่าครูตั้งคำถามที่ยากนักเรียนตอบไม่ได้ ครูใช้คำพูดที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ร้อยละ 29.96 และร้อยละ 42.60

ส่วนนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยว่า ครูมีทักษะการสอนดังต่อไปนี้ คือ ครูคอยดูแลและให้คำปรึกษาเอาใจใส่ให้นักเรียนขณะนักเรียนทำกิจกรรมในห้องเรียนอย่างทั่วถึง เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมผิดขั้นตอนครูจะชี้แนะให้เห็นส่วนที่ผิดและแก้ไขให้ถูกต้อง ครูยกตัวอย่างที่นักเรียนเคยเห็นและเข้าใจง่าย ครูมีเรื่องซ้ำขึ้นมาเล่าคิดเป็นร้อยละ 92.53, 92.11, 90.35, 85.97 ตามลำดับ มีนักเรียนส่วนน้อยที่มีความเห็นด้วยว่าครูตั้งคำถามที่ยากนักเรียนตอบไม่ได้ ร้อยละ 44.30

เมื่อเปรียบเทียบค่าไคสแควร์เกี่ยวกับทักษะการสอนของครู ระหว่างความเห็นด้วยของนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า ทักษะการสอนดังต่อไปนี้แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ได้แก่ ครูเคยนำนักเรียนออกไปศึกษาของจริงรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำการทดลองด้วยตนเอง ครูมีอุปกรณ์มาสาธิตให้นักเรียนดู การตั้งคำถามของครู ครูให้นักเรียนจับบันทึกผลการทดลองหรือการสังเกตทุกครั้ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการตกแต่งห้องเรียนจัดมุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การใช้คำพูดของครูเพื่อสื่อความหมายกับนักเรียน

การอภิปรายผล

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตในห้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการในห้องเรียนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนดังกล่าวมาแล้ว พอจะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการในห้องเรียนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขณะทำการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมที่ใช้จัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนหลายวิธี ตั้งแต่การละเลยต่อพฤติกรรมนักเรียน โดยครูไม่มีพฤติกรรมกาตอบสนอง ปล่อยให้ให้นักเรียนกลับมาตั้งใจเรียนเอง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยที่ครูละเลย ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมที่ไม่รบกวนคนอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ครูใช้จัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนก็มีการใช้ท่าทางหรือแสดงออกกิริยา การยกย่องพฤติกรรมดีของนักเรียนคนอื่น การตำหนิตักเตือน การสอบถามหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การขู่จะลงโทษและจนถึงขั้นลงโทษทางร่างกาย เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมกรรมการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละรายการ พบว่า พฤติกรรมการตำหนิตักเตือนเกี่ยวกับกฎระเบียบ การขู่จะลงโทษของครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 จากการสังเกตพบว่า ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความถี่ของพฤติกรรมการตำหนิตักเตือน การขู่จะลงโทษน้อยกว่าครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมที่ตั้งใจเรียน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอน เงียบไม่ส่งเสียงคุยกัน มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัลลภา จันทร์เพ็ญ (2526 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนิสัยในการเรียน ที่สนใจต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การมีความรับผิดชอบสูงนิสัยการเรียนของนักเรียนจะมีส่วนให้ครูเพิ่มหรือลดความถี่ของพฤติกรรมที่จะจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่ถึงประสงค์ของนักเรียนด้วย จากผลงานวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาทางวินัยของนักเรียนของ ทวีป ปรีชา (2519 : 12) ที่ว่าการลงโทษทางร่างกายนั้นก่อให้เกิดความเก็บบกตาคือตัวเองและคับข้องใจต่อผู้ถูกลงโทษ นอกจากนี้การลงโทษยังเป็นการยับยั้งความเจริญงอกงามด้านจิตใจ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ทางโรงเรียนควรหลีกเลี่ยงการลงโทษทางร่างกาย ซึ่งตรงกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า พฤติกรรมการลงโทษมีความถี่น้อยกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ครูเลือกใช้จัดการกับพฤติกรรมที่ไม่ถึงประสงค์ของนักเรียน

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กูซึน อ่อน โคนสูง (2516 : 3) และ นรณี ชูทัย (2522 : 254) ที่กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษ เพราะว่าการลงโทษก่อให้เกิดผลเสียหายต่อนักเรียนผู้ถูกลงโทษ และก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างผู้ถูกลงโทษกับผู้ลงโทษ นักเรียนจะกลายเป็นคนเงียบ มีลักษณะถอยหนี (regression) และทำให้นักเรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การละเลยแสดงท่าทางไม่สนใจของครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความถี่สูงสุด และจากการสังเกตพบว่า นักเรียนในห้องเรียนมีพฤติกรรมเกิดขึ้นเล็ก ๆ น้อย ๆ เกิดขึ้นไม่นานและไม่เป็นที่รบกวนนักเรียนคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ กู๊ด และ โบรफी (Good and Brophy 1987 : 300) ที่ว่า ครูควรปล่อยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเล็ก ๆ น้อย ๆ ควรอาศัยระยะเวลาให้ช่วยปรับพฤติกรรม เป็นที่น่าสังเกตว่าความถี่พฤติกรรมของครูเกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีจำนวนความถี่มากกว่า กลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทุกพฤติกรรมโดยเฉพาะ การตำหนิตักเตือนนักเรียนมีความถี่ของพฤติกรรมสูงสุด ซึ่งการตำหนิตักเตือนนี้อาจเป็นสิ่งที่เพิ่มพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ ถินาวงค์ (2526 : 93) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่ชอบฝ่าฝืนอารมณ์รุนแรง แสดงท่าทางก้าวร้าว มักจะเกิดจากการตำหนิตักเตือนการกระทำของนักเรียนต่อหน้าเพื่อนฝูงและการลงโทษบ่อยครั้ง ดังนั้นวิธีการจัดการของครูจึงเป็นส่วนที่จะเพิ่มหรือลดพฤติกรรมนักเรียนด้วย ครูชอบใช้วิธีการรุนแรง นักเรียนมักจะมีพฤติกรรมต่อต้านครู ก้าวร้าว หรือการให้ตัวเสริมแรงทางบวกมากและบ่อยเกินไป จนทำให้หมดประสิทธิภาพในการเป็นตัวเสริมแรง การแก้พฤติกรรมนักเรียนนั้นจึงต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา ไม่ขัดกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและต้องชัดเจน ยุติธรรมไม่ให้อารมณ์ของตนเองเข้าไปตัดสิน

2. ด้านสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน จากการสังเกตพบว่าทั้งโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ห้องเรียนสะอาด มีอากาศ ถ่ายเทได้ดี มีเสียงรบกวนเล็กน้อย การจัดโต๊ะเก้าอี้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียน พฤติกรรมของครู และพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งโดยส่วนรวมพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย (ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย 2529 : 12) แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ได้แก่ การจัดป้ายนิเทศตรงกับเรื่องที่สอนในช่วงนั้น แผนภูมิแสดง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จัดแสดงผลงานของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และพบว่าสภาพการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนของครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีสภาพการจัดมากกว่าในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สำหรับการจัดป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาตรงกับเรื่องที่สอนหรือมีความเกี่ยวข้องกัน จะทำให้นักเรียนตื่นตัว มีความสนใจในเนื้อหาเหล่านั้นมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ระวีวรรณ เสวตามร (2525 : 62) ที่ว่านักเรียนที่มีคะแนนสูง ต้องการให้ครูจัดป้ายนิเทศในห้องเรียน และมีการเปลี่ยนป้ายนิเทศตามเนื้อหาของบทเรียนบ่อย ๆ การที่โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้จัดแสดงผลงานของนักเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น เป็นการจัดการที่ตรงตามความมุ่งหวังของกรมวิชาการ (2525:16) ที่จะให้โรงเรียนประถมศึกษาที่มีลักษณะตรงตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คือจัดแต่งห้องเรียนด้วยการใช้ผลงานฝีมือของนักเรียน และทำโดยนักเรียน สำหรับแผนภูมิแสดงผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างมาก มีประโยชน์ต่อการกำหนดแนวปฏิบัติในห้องเรียน ครูสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าระหว่างภาคเรียนหรือกับนักเรียนรุ่นอื่น ๆ จากการสังเกต พบว่า ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการจัดแสดงแผนภูมิผลการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแผนภูมิแสดงผลการเรียนย่อมส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ทราบผลความก้าวหน้าของตนเอง เป็นสิ่งเร้าใจให้เกิดความคิดที่จะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น สำหรับครูก็ได้ประโยชน์จากแผนภูมิในส่วนที่เป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอนมากจะเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

3. ในด้านการจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ พบว่าการใช้วัสดุอุปกรณ์ประเภทของจริง ประกอบการสอนระหว่างโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากการสังเกตพบว่าครูในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมากกว่า ครูในกลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การที่ครูใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมาก ย่อมจะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสนใจกระตือรือร้นไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะวัสดุอุปกรณ์การสอนทำให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ทำให้ประหยัดเวลา ช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องที่ครูสอนได้รวดเร็วและจำได้อย่างถาวรและลืมยาก ดังนั้น วัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นมากต่อการเรียนการสอนในฐานะ

ตัวกลางที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น (บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ 2530 : 3) โสติดทัศนูปกรณ์ เช่น สไลด์ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ แผ่นโปร่งใส จากการสังเกตพบว่าอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เหล่านี้ ทุกโรงเรียนไม่ได้นำมาใช้ประกอบในกิจกรรมการเรียนการสอนเลย สาเหตุที่ไม่ได้นำมาใช้อาจเป็นเพราะไม่มีความสะดวกในการจัดตั้ง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้โรงเรียนขาดแคลนสื่อประเภทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณี เล็กจิตร (อ้างถึงใน บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ 2530 : 10) ที่พบว่า อุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเนื่องมาจากตัวครู ได้แก่ ความรู้ความสามารถของครูในเรื่องของการใช้สื่อการสอนคือ เลือกใช้ไม่ถูก ไม่เคยฝึกหัดการใช้ ไม่ทราบแหล่งที่มา ผลิตเองไม่ได้ เบื่อหน่าย ท้อถอย ถึงแม้จะมีสื่อวัสดุอุปกรณ์ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ที่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย พงษ์วัฒนานนท์ (2530 : 148) ที่ว่า ครูส่วนมากยังไม่เคยให้บริการสื่อการสอน หมวดโสตทัศนูปกรณ์ เนื่องมาจากขาดความรู้ในเรื่องการใช้ ขาดความสะดวกในการเคลื่อนย้ายและมีความยากลำบากในการจัดเก็บคืนเข้าที่ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ออลูโยริ (Oluyori 1984 : 384-A) ที่ว่าระบบการจัดเก็บโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนรัฐบาลในมลรัฐเดลาแวร์ ไนจีเรีย ไม่มีประสิทธิภาพ และโรงเรียนส่วนมากยังไม่สามารถจัดเก็บโสตทัศนูปกรณ์ให้สะดวกแก่การใช้

สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ครูเลือกใช้มากที่สุดคือ หนังสือ ใบความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 33) ซึ่งพบว่า สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้มากที่สุดประเภทหนึ่งก็คือ หนังสือ เรียนซึ่งได้รับแจกจากส่วนกลาง (สพช.) และสอดคล้องกับงานวิจัยวาสนา มหาพลเลิศ (2527 : 131) ที่ว่า วัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ กระดานดำ หนังสือเรียน และของจริง สำหรับที่มาของอุปกรณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ครูนำมาใช้ส่วนใหญ่มาจากการซื้อสำเร็จรูปมีส่วนน้อยที่ผลิตให้เอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑล คงอุทัยกุล และคณะ (2529 : 4) ที่ว่า อุปกรณ์ส่วนใหญ่ได้มาจากการใช้งบประมาณจัดซื้อ และครูไม่มีเวลาในการผลิต นอกจากนี้ครูยังต้องการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการผลิตอุปกรณ์ตามแผนการสอนด้วย

4. การจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมการสอน พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้การเล่าเรื่องเป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไม่มีกิจกรรมใดที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้กิจกรรมการเล่าเรื่องเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน คิดเป็นร้อยละ 90 และโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้กิจกรรมการเล่าเรื่องเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน คิดเป็นร้อยละ 40 จากการสังเกตโรงเรียน

20 โรงเรียน จำนวน 60 ครั้ง พบว่า ครูส่วนใหญ่จะ ไม่มีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเกมการทายปัญหา ส่วนใหญ่จะใช้การเล่าเรื่องเป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนมาหรือบางทีก็เป็นการสนทนาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องเตรียมสื่อประกอบการสอน สำหรับกิจกรรมหลักเพื่อสอนเนื้อหาใหม่ เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาเป็นส่วนใหญ่ ปรากฏว่า ครูยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนอยู่ และพบว่าทุกโรงเรียนครูใช้กิจกรรมการบรรยายเพื่อเสนอเนื้อหาใหม่ และหลังจากการบรรยายแล้ว จะต้องใช้คำถามถามนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข รวยสูงเนิน (2527 : 93) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูใช้การบรรยาย การอธิบาย บอกจุด อ่านท่องจำเนื้อหามากที่สุด นอกจากนั้นแล้ว ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ได้นำวิธีการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมการสังเกต การทดลอง การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลองมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นกิจกรรมหลัก สาเหตุเนื่องมาจากเนื้อหาที่นำมาสอนในระยะเวลาที่ผู้วิจัย ไปสังเกตการสอนไม่เอื้อต่อการใช้วิธีการสอนดังกล่าว และอีกสาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความคุ้นเคยกับการใช้วิธีสอนแบบเดิมคือ การบรรยาย

ส่วนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูเลือกใช้กิจกรรมให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนมากที่สุด โดยเฉพาะครูในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนทุกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนหลังจากจบเนื้อหาแล้วเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนและค้นคว้าเพื่อให้เกิดความเข้าใจจากสิ่งที่ได้เรียนและครูมีโอกาสที่จะสังเกตได้ว่า นักเรียนคนใดตอบไม่ถูกเพื่อที่จะได้อธิบายเพิ่มเติมได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

5. ด้านบรรยากาศในห้องเรียน พบว่า สภาพบรรยากาศในห้องเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 จำนวน 13 ข้อ ซึ่งเป็นบรรยากาศเกี่ยวกับความตั้งใจเรียน ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม การตอบคำถามของครู ความปรารถนาที่จะทราบผลคะแนนของตนเองและของเพื่อน ๆ ความรู้สึกเกี่ยวกับเวลาเรียน ระเบียบวินัย มีเพียงจำนวน 2 ข้อเท่านั้นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นบรรยากาศในห้องเรียนเกี่ยวกับความคุ้นเคยสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกัน การตั้งใจเรียนเพราะต้องการคะแนนสูง และยังพบว่าจำนวนนักเรียนที่เห็นด้วยในเรื่องสภาพบรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นเชิงลบในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีมากกว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งหมายความว่า ความรู้สึกเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอยู่ในด้านที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา นิตยาพร และคณะ (2525 : 1 - 10) พบว่า บรรยากาศในห้อง

เรียนของโรงเรียนกลุ่มผลสัมฤทธิ์สูงกว่าบรรยากาศในห้องเรียนของโรงเรียนกลุ่มผลสัมฤทธิ์ต่ำ

6. ด้านทักษะการสอนของครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทักษะการสอนของครูตามการรับรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .05 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ สอนด้วยความรวดเร็ว น่าสนใจสนุกสนาน คอยดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน บอกจุดประสงค์การสอนแก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลอง ให้การชมเชยยกย่อง ยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวและเข้าใจง่าย ฝึกให้นักเรียนสรุปบทเรียน นักเรียนทั้งในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำต่างก็มีความเห็นว่าครูของตนมีทักษะการสอนทางด้านบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของครูขณะทำการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของภาควิชาประถมศึกษา (2524 : 19) ที่ว่าครูต้องมีทักษะการตั้งคำถาม การกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ การอธิบายให้แจ่มแจ้ง การชมเชย การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1. การจัดการในห้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังทำการสอนขณะนั้นด้วย เพื่อเป็นการเร้าความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย
2. โรงเรียนควรจัดที่เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นหมวดหมู่สะดวกในการนำไปใช้ นอกนั้นควรตั้งคณะกรรมการติดตามการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการสอน โดยมีการนิเทศภายใน เพราะการใช้สื่อประกอบการสอนนั้นทำให้ผลการเรียนดีขึ้น
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการติดตามสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ โดยใช้แบบบันทึกผลการสังเกต เช่นที่ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้
4. โรงเรียนควรจะนำคณะครูไปทัศนศึกษาเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีกิจกรรมดีเด่น เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงสภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของโรงเรียนตนเองให้ดียิ่งขึ้น
5. โรงเรียนควรมีแผนล่วงหน้าโดยเฉพาะเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ควรมีตารางแสดงผลการเรียนที่เป็นปัจจุบัน และเป้าประสงค์ที่คาดหวังของครูในปลายภาคเรียนและปลายปี
6. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูมีการจัดป้ายนิเทศและเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับเนื้อหา หรือเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

7. สำนักงานกลุ่มโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุม อบรม การผลิต และการใช้สื่อ การสอนประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะประเภทโสตทัศนูปกรณ์ แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเรื่อง การจัดการในห้องเรียนในด้านอื่น ๆ เช่น การใช้เวลาในห้องเรียนของครู การใช้เวลาในห้องเรียนของนักเรียน โดยศึกษาจากสภาพโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย